

*Parlament České republiky
POSLANECKÁ SNĚMOVNA
2015
7. volební období*

153

*USNESENÍ
výboru pro evropské záležitosti
z 33. schůze
ze dne 21. května 2015*

ke sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů: Evropský program pro migraci /kód dokumentu 8961/15, COM(2015) 240 final/

Výbor pro evropské záležitosti po vyslechnutí informace státního tajemníka pro evropské záležitosti Úřadu vlády Ing. Tomáše Prouzy, MBA, 1. náměstka ministra vnitra JUDr. Ing. Jiřího Nováčka, ředitele odboru azylové a migrační politiky Ministerstva vnitra PhDr. Tomáše Haišmana a náměstka ministra zahraničních věcí Ing. Ivo Šrámka, po vyslechnutí zpravodajské zprávy posl. Ondřeje Benešíka a po rozpravě

s c h v a l u j e stanovisko, které je přílohou tohoto usnesení.

Helena Langšádlová v. r.
ověřovatelka výboru

Ondřej Benešík v. r.
zpravodaj a předseda výboru

Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů – Evropský program pro migraci

KOM(2015) 240 v konečném znění, kód Rady 8961/15

- **Právní základ:**
Dokument informační povahy.
- **Datum zaslání Poslanecké sněmovně prostřednictvím VEZ:**
18. 5. 2015
- **Datum projednání ve VEZ:**
21. 5. 2015 (1. kolo)
- **Procedura:**
Dokument nepodléhá hlasování v Radě.
- **Předběžné stanovisko vlády (dle § 109a odst. 1 jednacího řádu PS):**
Ke dni zpracování tohoto podkladu nebylo oficiální stanovisko vlády ČR k dispozici. Ze strany gestora však byla poskytnuta určitá východiska, z nichž bude vláda ČR ve formulaci svých postojů k obsahu tohoto dokumentu čerpat.
- **Hodnocení z hlediska principu subsidiarity:**
Dokument není v rozporu s principem subsidiarity.
- **Odůvodnění a předmět:**

Předloženým sdělením Komise reaguje na stále se zhoršující situaci v oblasti migrace v rámci EU související s nedávnými událostmi v severní Africe, na Blízkém východě či na Ukrajině. Evropa vlivem těchto událostí čelí rostoucímu přílivu migrantů ze třetích zemí, jejichž nápor pro ni představuje problém dosahující rozměrů migrační krize.

Současná situace ukázala, že stávající migrační a azylová politika EU stojící na pravidlech legální migrace, boji proti nelegální migraci, společném azylovém systému a ochraně vnějších hranic není schopna reagovat na neúměrný migrační tlak v jednotlivých státech EU, kdy se státy jižní Evropy při Středozemním moři potýkají se strmým nárůstem nelegálního překračování svých hranic a státy s otevřenou politikou vůči uprchlíkům (Německo, Švédsko, Francie) čelí enormnímu nárůstu počtu žádostí o azyl. Nerovnoměrné rozdělení migrační zátěže pak navíc některé členské státy (Itálie) vede k porušování společných pravidel, pokud jde o přijímání migrantů. Ze strany členských států proto stále více sílí tlak na aktivnější přístup ze strany EU k řešení celé situace. Nejvíce postižené státy pak vyzývají k větší solidaritě,

přerozdělení migrantů v rámci EU a účasti na společných unijních aktivitách v této oblasti.

Nová migrační a azylová politika se tedy přirozeně stala jednou z deseti klíčových priorit nové Komise, která byla ustavena v říjnu 2014. Předseda Komise Jean-Claude Juncker ji definoval pomocí základních cílů, kterých by chtěla Komise během svého funkčního období dosáhnout¹:

- 1) Zajištění úplné implementace společného evropského azylového systému (SEAS), který má žadatelům o azyl zaručit rovné podmínky ve všech členských státech;*
- 2) Prosazování důsledného postihování obchodování s lidmi ve všech členských státech;*
- 3) Zajištění lepší ochrany vnějších hranic zvýšením rozpočtu agentury Frontex;*
- 4) Užší spolupráce se třetími zeměmi v oblasti repatriace ilegálních přistěhovalců;*
- 5) Podpora legální migrace osob s dovednostmi potřebnými v EU prostřednictvím revize právních předpisů týkajících se udělování tzv. modré karty.*

V souladu s výše uvedenými cíli zahájila Komise v březnu 2015 práce na rozsáhlém programu zaměřeném na oblast migrace založeném na nové struktuře Komise a nových pracovních postupech², který měl představit konkrétní kroky k jejich realizaci a současně napomoci k okamžitému řešení aktuální nepříznivé situace. Jeho cílem je přijmout taková opatření, která by posunula kupředu zavádění již schválených nástrojů a pomohla zintenzivnit spolupráci při řízení migračních toků z třetích zemí.

● **Obsah a dopad:**

Evropský program pro migraci je obsahově rozdělen na tři základní části. První z nich se zabývá okamžitými akcemi ze strany EU, které by měly napomoci řešit aktuální migrační krizi. Druhá z nich se pak týká dlouhodobějších strategických opatření, která by měla napomoci účinnému řízení migračních toků do budoucna. Poslední z nich pak pojednává o vizích Komise ohledně dalšího vývoje v této oblasti.

I. Okamžitá reakce

Tato část vychází ze závěrů mimořádné Evropské rady svolané k tématu migrace na žádost Itálie dne 23. dubna 2015³ a z následného usnesení Evropského parlamentu k těmto závěrům⁴. Komise se zde zavazuje k následujícím okamžitým akcím:

1 Dokument k prioritám nové Komise k dispozici z: http://ec.europa.eu/priorities/docs/pg_en.pdf#page=10.

2 V portfoliu *justice a vnitřních věcí* došlo v návaznosti na ustavení nové Komise ke změnám spočívajícím v rozdělení této agendy mezi tři komisaře. Celá tato oblast bude koordinována jedním z místopředsedů Komise (Frans Timmermans za Nizozemí), který bude navíc dohlížet na respektování vlády práva a Listiny základních práv EU. Pod jeho vedení budou spadat dva komisaři, přičemž jeden z nich bude komisařem pro *spravedlnost, spotřebitele a rovnost pohlaví* (Věra Jourová za Českou republiku) a druhý pak komisařem pro *migraci a vnitřní věci* (Dimitris Avramopoulos za Řecko).

3 K dispozici z: <http://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2015/04/23-special-euco-statement/>.

1) Záchrana životů na moři

Dojde k posílení intervence jednotek EU na moři, a to minimálně na tu úroveň, jakou byla dříve schopna zajišťovat italská operace *Mare Nostrum*. Za tímto účelem dojde ke ztrojnásobení prostředků pro financování operací *Triton* a *Poseidon* pro rok 2015 a 2016, zajišťovaných agenturou Frontex. Komise již za tímto účelem podnikla příslušné kroky. Frontex tak prostřednictvím těchto operací bude moci efektivněji plnit svou úlohu spočívající v pomoci při ochraně vnější hranice a zároveň se bude moci intenzivněji podílet na vyhledávání lodí s migranty a záchraně jejich životů. V této souvislosti bude představen rovněž nový operační plán Tritonu (jeho představení je očekáváno koncem května 2015).

2) Rozbití pašeráckých sítí

Vysoká představitelka pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku (*Federica Mogherini*) již učinila nezbytné kroky k přípravě operací v rámci SZBP, jejichž cílem bude identifikace, zadržení a následné zničení lodí, které pašeráci využívají ke své činnosti.

Další úsilí bude vyvinuto ze strany Europolu, který by měl zintenzivnit svou činnost, pokud jde o informování o událostech na moři (společný operační tým *Mare*)⁵. Kromě toho bude Europol spolupracovat s Frontexem na vytváření profilů lodí, které pašeráci ke své činnosti využívají tak, aby byly snadněji identifikovatelné a mohl být sledován jejich pohyb. Europol se bude rovněž podílet na vyhledávání a odstraňování škodlivého obsahu na internetu používaného pašeráky k přesvědčování migrantů a uprchlíků k cestě do Evropy.

3) Reakce na vysoký příliv přistěhovalců do EU formou přerozdělování

Čl. 78 odst. 3 SFEU upravuje nouzový mechanismus, který lze aktivovat v případě, že se jeden nebo více členských států ocitne ve stavu nouze v důsledku mimořádného přílivu státních příslušníků třetích zemí. Komise se rozhodla tohoto mechanismu vůbec poprvé využít a do konce května 2015 hodlá na jeho základě představit *dočasný relokační systém*, pokud jde o poskytování mezinárodní ochrany těmto osobám tak, aby bylo zaručeno spravedlivé a vyvážené zapojení všech členských států.⁶ V příloze k tomuto sdělení pak nastínila přerozdělovací klíč vycházející z kritérií, jako je výše HDP (40 %), velikost populace (40 %), míra nezaměstnanosti (10 %) či počet podaných žádostí o azyl a přerozdělených uprchlíků na milion obyvatel za určité období (10 %).⁷ Česká republika by podle tohoto klíče měla přijmout 2,98 % z celkového počtu žadatelů o azyl, kterých by se přerozdělování týkalo.

Tento systém bude základem pro následný návrh Komise zavádějící *trvalý relokační systém* pro přerozdělování osob v nouzových situacích mimořádného přílivu uprchlíků do EU, který by měl být představen do konce roku 2015.

4 K dispozici z: <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+TA+P8-TA-2015-0176+0+DOC+XML+V0//CS>.

5 <https://www.europol.europa.eu/content/joint-operational-team-launched-combat-irregular-migration-mediterranean>.

6 Týká se přerozdělování uprchlíků, kteří se již nacházejí na území EU (mezi členskými státy navzájem).

7 Text této přílohy k dispozici z: http://ec.europa.eu/dgs/home-affairs/what-we-do/policies/european-agenda-migration/background-information/docs/communication_on_the_european_agenda_on_migration_annex_en.pdf.

4) Společný přístup k udělování mezinárodní ochrany založený na přesídlování uprchlíků

Kromě přerozdělování uprchlíků, kteří se již nacházejí na území EU, se v souladu s mezinárodně právními závazky bude EU podílet na přesídlování osob nacházejících se ve třetích zemích, které zjevně potřebují mezinárodní ochranu.⁸ Bude přitom vycházet z požadavků Úřadu Vysokého komisaře pro uprchlíky (UNHCR), který předpokládal vytvořit v EU za tímto účelem 20 000 míst.⁹ Konkrétní návrh *přesídlovacího systému* by měl být Komisí představen koncem května 2015 formou doporučení.¹⁰ Do systému by se však podle Komise měly zapojit všechny členské státy. Přesídlování bude probíhat podle stejného klíče, jako výše zmíněné relokační systémy s tím, že budou zohledněny veškeré kroky, které doposud byly v této oblasti příslušným členským státem dobrovolně učiněny.¹¹ Na podporu fungování tohoto schématu Komise v letech 2015 – 2016 navíc vyčlení 50 milionů EUR. Prioritními zeměmi pro přesídlování by se pak měly stát především státy severní Afriky, Afrického rohu či země Blízkého východu, ve kterých jsou implementovány programy regionálního rozvoje a ochrany (viz dále).

O tom, koho členské státy na základě přesídlovacího systému přijmou, budou rozhodovat i nadále samy. Aby bylo zabráněno tomu, že se přesídlení uprchlíci posléze přesunou na území jiného členského státu, předpokládá Komise uzavírání dohod s těmito osobami, ve kterých by se zavázaly, že v následujících minimálně 5 letech zůstanou ve státě, do kterého byly přesídleny, pod hrozbou návratu do jejich země původu.

Komise v tomto bodě rovněž avizovala, že by toto doporučení mohlo být do budoucna modifikováno do podoby závazného legislativního aktu, na základě kterého by se všechny členské státy musely povinně zapojit do fungování přesídlovacího systému.

5) Spolupráce se třetími zeměmi při řízení migračních toků

Komise bude ve spolupráci s Evropskou službou pro vnější činnost a partnerskými zeměmi původu a tranzitu hledat řešení, jak zabránit hazardním cestám migrantů do Evropy. V prvé řadě EU posílí podporu zemím čelícím největšímu náporu vysídlených uprchlíků (státy severní Afriky, Africký roh, Blízký východ), a to prostřednictvím programů regionálního rozvoje a ochrany, na jejichž financování bude vyčleněno 30 milionů EUR. V Nigeru pak bude koncem roku 2015 vytvořeno pilotní víceúčelové centrum, jehož smyslem bude poskytování informací, místní ochrany a možnosti přesídlení těm, kteří to potřebují. Podstatou podobných center bude vytvoření realistického obrazu o pravděpodobném úspěchu cest migrantů do Evropy a nabídnutí možnosti asistovaného dobrovolného návratu pro nelegální migranty. V oblasti společné zahraniční a bezpečnostní politiky se téma migrace stane jednou z komponent probíhajících misí v Nigeru a Mali. Tomuto tématu bude věnováno rovněž společné setkání EU a příslušných afrických partnerů na Maltě¹² s cílem řešit příčiny

8 Další setrvání v této zemi pro ně představuje velké nebezpečí.

9 K dispozici z: <http://www.unhcr.org/4fedc1689.pdf>.

10 Prozatím bude fungovat na dobrovolné bázi.

11 Na Českou republiku by podle předběžných výpočtů připadalo 2,63 %, tj. minimálně 525 z celkového počtu 20 000 přesídlených osob. Výpočty se však budou dále měnit podle toho, kolik států se do tohoto systému zapojí.

12 Uskuteční se na podzim tohoto roku.

nelegální migrace a efektivněji bojovat proti obchodování s lidmi. V neposlední řadě bude EU prostřednictvím Vysoké představitelky pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku usilovat rovněž o stabilizaci situace v Libyi a v Sýrii a o posílení politické spolupráce s dalšími zeměmi, které by pro Evropu do budoucna mohly představovat riziko (země Západního Balkánu, ale i některé asijské země).

6) Pomoc členským státům na vnější hranici

Komise zavede nový přístup reagující na mimořádnou situaci na vnějších hranicích (tzv. „*Hotspot*“ přístup), na základě kterého budou Evropský podpůrný úřad pro otázky azylu (EASO), Frontex a Europol pomáhat nejvíce postiženým členským státům s identifikací, registrací a snímáním otisků prstů migrantů přicházejících do EU ze třetích zemí. Podpůrné týmy EASO pak pomohou se zpracováváním a vyřizováním žádostí o azyl. V případě nelegálních migrantů pak bude Frontex těmto členským státům pomáhat s koordinací jejich návratu do zemí jejich původu. Na pomoc nejvíce postiženým členským státům vyčlení Komise dalších 60 milionů EUR, z kterých budou moci financovat mimo jiné i zajištění zdravotní péče pro migranty.

II. Čtyři pilíře pro lepší zvládání migrace

V návaznosti na první část dokumentu Komise dále stanovila čtyři klíčové oblasti, kterých by se měla výhledově týkat další (komplexní) opatření EU v oblasti migrační a azylové politiky. Všechny čtyři by měly být vzájemně propojené a mít stejnou váhu:

1) Eliminace faktorů podporujících nelegální migraci

- *Boj proti příčinám nelegální migrace a násilného vysídlování ve třetích zemích*

V klíčových zemích hodlá EU rozmístit evropské styčné úředníky pro oblast migrace, kteří by měli pomáhat získávat informace o aktuálních migračních tocích, komunikovat se sítěmi styčných úředníků pro přistěhovalce a přímo spolupracovat s místními orgány a občanskou společností s cílem zaujmout koordinovaný postoj. Prostřednictvím rozvojové pomoci pak bude v těchto zemích usilovat o zmírnění hlavních příčin nelegální migrace jako je chudoba, nezaměstnanost, nejistota či nerovnost.

- *Boj proti pašerákům a obchodníkům s lidmi*

Do konce května 2015 zpracuje Komise akční plán boje proti pašerákům migrantů. Klíčová je spolupráce se třetími zeměmi, jejímž cílem by mělo být rozbití místních a mezinárodních zločineckých skupin, které mají pod kontrolou hlavní pašerácké trasy. Do této spolupráce by se měly zapojit také příslušné agentury EU, které by měly členským státům pomoci pašeráky najít a postavit před soud, včetně zmrazení a zabavení veškerého majetku, který v souvislosti s touto trestnou činností nabyli. Kromě toho se EU zaměří také na identifikaci, zadržení a následné zničení lodí, které pašeráci ke své činnosti využívají, a větší pozornost bude věnována také boji proti praní peněz pocházejících z této trestné činnosti. Komise za tímto účelem přezkoumá účinnost stávajících právních nástrojů v této oblasti a jejich vynucování členskými státy.

- *Návratová politika*

V této oblasti bude Komise v první řadě klást důraz na to, aby třetí země dostály svým mezinárodně právním závazkům, pokud jde o zpětné přebírání svých občanů, kteří v EU pobývají nelegálně. Za tímto účelem jim poskytne pomoc při budování kapacit pro řízení návratových operací a reintegraci těchto osob. Stejně tak hodlá Komise důkladněji dohlížet na implementaci směrnice o navracení¹³ ze strany členských států EU. K tomu jim má pomoci tzv. návratová příručka obsahující návody a doporučení, jak v těchto situacích postupovat. Zvažována je v tomto ohledu rovněž změna právního základu agentury Frontex s cílem posílit jeho úlohu v oblasti navracení.

2) Správa hranic – záchrana životů a ochrana vnějších hranicích

Pokud jde o správu hranic, Komise chce navázat na opatření přijatá v rámci okamžité reakce a dále je rozvíjet. Během roku 2016 představí společné unijní standardy pro správu hranic, které by měly konsolidovat všechny existující nástroje týkající se správy vnějších hranic EU. Opakovaně bude předložen také legislativní balíček týkající se tzv. inteligentních hranic, jehož obsah bude zrevidován. V souvislosti s posílením operací Triton a Poseidon by mělo dojít rovněž k posílení postavení agentury Frontex, jejíž role je v současné době pouze koordinační. Nezbytná je v tomto ohledu rovněž intenzivnější spolupráce se třetími zeměmi tak, aby byly posíleny jejich kapacity pro správu hranic.

3) Povinnost Evropy chránit – silná společná azylová politika

- *Koherentní provádění společného evropského azylového systému (SEAS)*

Úplná a koherentní implementace SEAS je prioritou číslo jedna. Komise za tímto účelem zavede nový *systematický monitorovací proces*, pomocí kterého bude prosazovat co nejrychlejší a úplnou transpozici příslušných právních předpisů a jejich efektivní uplatňování všemi členskými státy tak, aby byly zaručeny společné standardy pro udělování azylu napříč EU. Dále budou vypracována vodítka pro boj proti zneužívání tohoto systému a Komise v této souvislosti rovněž navrhne posílení *zásady bezpečné země původu* stanovené ve směrnici o azylovém řízení¹⁴ s cílem zrychlit zpracovávání žádostí o azyl podaných státními příslušníky zemí považovaných za bezpečné (umožňuje snadněji rozpoznat možné zneužití azylového systému).

- *Dublinský systém – větší sdílení odpovědnosti členskými státy*

V průběhu roku 2016 hodlá Komise provést hodnocení a případnou revizi dublinského nařízení¹⁵, které stanovuje mechanismy a kritéria pro určení členského státu odpovědného za vyřízení žádosti o azyl. Za účelem lepšího fungování tohoto systému zřídí EASO síť národních jednotek pro dublinské nařízení. Do konce května 2015 pak Komise vytvoří určitá vodítka pro systematickou identifikaci a snímání otisků prstů na

13 Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/115/ES ze dne 16. prosince 2008 o společných normách a postupech v členských státech při navracení neoprávněně pobývajících státních příslušníků třetích zemí.

14 Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/32/EU ze dne 26. června 2013 o společných řízeních pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany.

15 Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 604/2013 ze dne 26. června 2013, kterým se stanoví kritéria a postupy pro určení členského státu příslušného k posuzování žádosti o mezinárodní ochranu podané státním příslušníkem třetí země nebo osobou bez státní příslušnosti v některém z členských států.

hranicích, jenž doposud funguje značně problematicky a nedůsledně. Zváženo bude rovněž větší využití biometrických údajů prostřednictvím systému Eurodac.

4) Nová evropská pravidla legální migrace

- *Dobře řízená legální migrace a vízová politika*

Koncem května 2015 Komise spustí veřejnou konzultaci ohledně budoucnosti směrnice o modrých kartách¹⁶, jejímž výsledkem by mělo být zefektivnění fungování tohoto mechanismu tak, aby byl schopen do EU přilákat ještě více vysoce kvalifikovaných a talentovaných lidí. Větší pozornost bude věnována rovněž identifikaci ekonomických odvětví a zaměstnání, která se potýkají s nedostatkem pracovní síly tak, aby bylo možné co nejefektivněji využít přínosů legální migrace. Nová politika legální migrace bude zahrnovat rovněž modernizaci vízové politiky prostřednictvím revize vízového kodexu či zavedení nového typu víz – cestovních víz, jejichž smyslem bude přilákat do EU více turistů a dalších návštěvníků ze třetích zemí s osobními či pracovními vazbami ve více členských státech.

- *Efektivní integrace*

Pozornost bude z hlediska Komise věnována také lepší integraci migrantů do společnosti, a to prostřednictvím zvýšení financování tohoto procesu z nejrozličnějších evropských fondů (AMIF¹⁷, ERDF¹⁸, ESF¹⁹).

- *Maximalizace rozvojových výhod pro země původu*

Se zatraaktivněním Evropy, jakožto destinace pro migranty, souvisí kromě poskytování výhod pro jednotlivce také maximalizace výhod pro jejich země původu. Z tohoto důvodu se chce Komise intenzivněji věnovat také podpoře rozvoje v zemích původu. Výsledkem by podle ní mohl být vznik nejrozličnějších partnerství v oblasti mobility, která by mimo jiné například umožnila levnější, rychlejší a bezpečnější převody finančních prostředků mezi EU a zeměmi původu.

III. Budoucí vize Komise v oblasti migrační a azylové politiky

Poslední část dokumentu patří dlouhodobějším iniciativám, které Komise zamýšlí zrealizovat v návaznosti na realizaci výše uvedených krátkodobých a střednědobých cílů. Společným jmenovatelem těchto iniciativ je posilování kompetencí EU v této oblasti, mimo jiné prostřednictvím přesouvání některých funkcí a úkolů z členských států na agentury EU. Komise přitom vychází z premisy, že stávající systém spolupráce v oblasti migrace a azylu je do budoucna neúnosný s tím, že spolupráce musí jít ještě dále, aby byla EU schopna čelit výzvám, které ji v následujících letech čekají.

1) Dokončení společného evropského azylového systému

16 Směrnice Rady 2009/50/ES ze dne 25. května 2009 o podmínkách pro vstup a pobyt státních příslušníků třetích zemí za účelem výkonu zaměstnání vyžadujícího vysokou kvalifikaci.

17 Azylový migrační a integrační fond

18 Evropský fond regionálního rozvoje

19 Evropský sociální fond

Jednou z klíčových oblastí je fungování SEAS, jehož vývoj by měl nadále směřovat k vytvoření jednotné azylové procedury napříč EU. V této souvislosti bude diskutováno například přijetí společného azylového kodexu či otázka vzájemného uznávání azylových rozhodnutí.

2) Sdílená správa evropských hranic

Zcela určitě bude diskutována také otázka sdílené správy vnějších hranic, která vyvstala v souvislosti s nedávnými událostmi, kdy některé členské státy měly problémy se zvládnutím zhoršené situace na vnějších hranicích. Tento mechanismus by mohl zahrnovat již několikrát avizované vytvoření evropské pohraniční stráže, sdílení vybavení a společná cvičení či například vytvoření evropské pobřežní stráže.

3) Nový model legální migrace

Změněn by měl být rovněž přístup EU k ekonomickým migrantům. Stávající systém ponechává konečné rozhodnutí o jejich přijetí na členských státech. Komise však tento mechanismus nepovažuje za příliš šťastný a do budoucna navrhuje vytvoření společných evropských kritérií pro výběr kvalifikovaných pracovních sil. Jejich přijetí by tak nadále záviselo na příslušném členském státě, ale potenciální kandidáti by museli odpovídat kritériím zohledňujícím aktuální potřeby unijního trhu práce.

● Předběžná východiska pro pozici vlády k tomuto dokumentu (poskytnutá v této podobě gestorem):

Česká republika vítá iniciativu EK, která má vést k hlubší reflexi společných migračních politik EU. Mnohým z konkrétních opatření navržených v Agendě je pozitivně nakloněna a je připravena se na jejich realizaci aktivně podílet. Jde především o ta opatření, která efektivně přispějí k ochraně životů uprchlíků a o opatření, která mohou vést k dlouhodobému snižování migračních tlaků na Evropskou unii. ČR vítá zejména návrhy směřující k:

- boji proti převaděčství a obchodu s lidmi, pomocí společných operací EU, včetně operací v rámci společné bezpečnostní a obranné politiky EU na dopadení a ničení lodí pašeráků a zesílenou ochranu společných hranic, včetně zřízení systému inteligentních hranic („smart borders“);
- zesílení operací Triton a Poseidon koordinovaných agenturou EU Frontex a akcent na záchranu životů na moři;
- posílení aktivit směřujících ke stabilizaci a rozvoji třetích zemí, ze kterých uprchlíci pocházejí a přes které tranzitují, včetně zvýšeného financování iniciativ k posílení kapacit zemí severní Afriky při řízení migrace a záchraně životů migrantů v nouzi;
- zesílení úlohy evropských Programů rozvoje a ochrany v oblasti migrace, které směřují ke stabilizaci uprchlických populací mimo území EU;
- efektivnější politice i realizaci praktických programů v oblasti návratů osob, které se v EU nekvalifikují pro mezinárodní ochranu (azyl), včetně silnější role agentury Frontex v této oblasti;
- zapojení delegací EU v klíčových zemích migrace, včetně zavedení funkce evropského styčného pracovníka pro migraci na těchto delegacích;

- důslednému dohledu nad dodržováním současných společných evropských pravidel v oblasti azylu a podstatné zesílení praktické spolupráce v této oblasti mezi členskými státy EU;
- zahájení (do poloviny roku 2016) hodnocení Společného evropského azylového systému, které povede k efektivnějšímu boji proti jeho zneužívání, včetně technické evaluace fungování dublinského systému;
- diskuzi nad dalším směřováním politiky legální migrace.

Do realizace výše uvedených opatření je Česká republika připravena intenzivně přispívat. V případě potřeby je také Česká republika připravena alokovat dodatečné zdroje pro zesílení této podpory.

Předkládaný návrh EK směřuje nicméně v některých oblastech mimo rámec pravidel současného azylového a migračního systému EU i nad rámec výše zmíněného společného prohlášení Evropské rady. EK navrhuje některá radikální řešení, která však podle soudu vlády České republiky nepovedou ani ke zlepšení situace migrantů obecně, ani nepřispějí ke snížení počtu těch, kteří podstupují nebezpečné cesty do EU. Některá z navrhovaných opatření pak mohou mít paradoxně opačný efekt.

V tomto ohledu jde především o pro ČR klíčová nová systémová opatření směřující k přerozdělování žadatelů o azyl, která budou mít na ČR dopad navýšením jejich počtu, a to řádově o stovky procent oproti stávající situaci. V tomto kontextu vnímá vláda ČR jako znepokojivé také jednoznačné směřování k posilování kompetencí Evropské unie (a jejích agentur) při řízení migrace, včetně přesouvání výkonných kompetencí.

Česká republika výše uvedené návrhy na zřízení povinných společných programů na relokaci a přesídlování nepodporuje a trvá na jejich dobrovolném charakteru, a to především z následujících důvodů:

- Navrhované kvóty týkající se relokace a přesídlování jsou ve vztahu k současným pravidlům v oblasti azylu nesystémovým krokem. Opatření nepřinesou řešení migračního tlaku na EU ale pouze jeho rozptýlení, které uleví některým ČS, ale zároveň vytvoří neočekávaný tlak na kapacity dalších ČS, včetně České republiky. V celkových číslech zůstane tlak v kontextu celé EU v dohledné době totožný nebo dokonce vyšší, neboť posílení záchranných operací na moři může zvýšit úspěšnost migrantů využívajících námořní migrační trasy a zřejmě povede i k vyšší poptávce po jejím využívání.
- Ve státech s absencí tradice masivnějšího přistěhovalectví (včetně České republiky) může regulace ze strany EU v této oblasti vyvolat negativní reakce veřejnosti, která může vést ke snížení popularity EU obecně. Vysoký neočekávaný přírůstek migrantů může vyvolat nárůst antagonismů podle etnického či náboženského klíče.
- Navrhovaný systém přerozdělování nezabrání, v rámci současných azylových pravidel EU, druhotným pohybům takto přemístěných osob v rámci Unie.
- V konkrétním případě přesídlování bude mít zavedení kvót v počtech navržených EK jen malý dopad na zlepšení postavení celkové populace uprchlíků ve světě. Jde tedy pouze o podpůrný humanitární institut.

Dle České republiky musí být hlavním nástrojem pomoci uprchlíkům a řešením současné migrační krize v EU především cílená podpora, stabilizace a rozvoj

zdrojových a tranzitních zemí migrace, a to vyváženě směrem ke všem migračně rizikovým regionům.

I v této souvislosti Česká republika přijala v posledních letech řadu opatření, která cílí na efektivní podporu a rozvoj třetích zemí, které jsou zdrojovými a tranzitními zeměmi migrace, za účelem jejich stabilizace a dalšího rozvoje. Jde především o:

- Program na pomoc uprchlíkům v regionech původu schválený vládou v lednu 2015, na který vláda uvolňuje 100 mil. Kč ročně. Pro rok 2015 je prioritou převážně region Blízkého východu v souvislosti s humanitární krizí v Sýrii;
- Zapojení České republiky do společných evropských programů rozvoje a ochrany ve třetích zemích (RDPP). V roce 2014 se Česká republika zapojila do realizace RDPP pro Blízký východ – Jordánsko, Libanon a Irák finančním příspěvkem 10 mil. Kč. (ten bude v roce 2015 navýšen o dalších 5 mil. Kč). V rámci výše uvedeného Programu na pomoc uprchlíkům se Česká republika také připojí k novému RDPP pro severní Afriku, finančním příspěvkem 10 mil. Kč.
- Dobrovolné zapojování do přesídlovacích aktivit (od roku 2008), a to prostřednictvím své Koncepce národního přesídlovacího programu. V roce 2015 přesídlí Česká republika 15 syrských rodin se zraněnými/nemocnými dětmi z Jordánska (celkem 70 osob).
- Stipendijní program vlády pro 20 syrských uprchlíků z Jordánska na českých veřejných vysokých školách v letech 2015 – 2021.
- Další projekty se zaměřením na mírnění dopadů migrační krize v rámci své humanitární a zahraniční rozvojové spolupráce ve výši dalších 100 mil. Kč ročně.
- Humanitární program MEDEVAC. V rámci tohoto programu vysílá pravidelně Česká republika do regionů, které se potýkají s velkými migračními vlnami, lékařské týmy pro léčbu nemocných uprchlíků na místě (převážně). Prioritou pro rok 2015 je také region Blízkého východu. Pro rok 2015 uvolnila vláda na tento program 50 mil. Kč.

Ve vztahu k výše uvedenému je Česká republika připravena podílet se i nadále na realizaci většiny krátkodobých a střednědobých opatření navržených v této Agendě. V okamžité reakci na situaci v centrálním Středomoří a v souladu s návrhy EK přislíbila ČR své zapojení do společných operací agentury Frontex (příspěvek 10 mil. Kč., dočasné poskytnutí techniky, vč. letounu CASA, a expertů) a mise společné bezpečnostní a obrané politiky EUNAVFOR Med. Zároveň bude, v souladu s výše uvedenou pozicí, pokračovat v diskuzi o hledání funkčních dlouhodobých společných řešení na evropské úrovni.

Vláda České republiky bude rovněž prosazovat užší propojení mezi strategickými rámci EU k otázkám migrace a vnitřní bezpečnosti.

● **Předpokládaný harmonogram projednávání v orgánech EU:**

Evropská rada se bude problematikou migrace, včetně obsahu předmětného sdělení Komise, zabývat na svém řádném zasedání ve dnech 25. až 26. června 2015. Stejně tak se tímto tématem bude podrobně zabývat Rada, a to ve formátu Rady pro zahraniční věci (poslední zasedání k tomuto tématu proběhlo 18. 5. 2015), Rady pro obecné záležitosti (poslední zasedání k tomuto tématu proběhlo 19. 5. 2015) či Rady pro spravedlnost a vnitřní věci (ve dnech 15. až 16. června 2015). Co se týče

Evropského parlamentu, 20. 5. 2015 proběhla v plénu na toto téma diskuse s místopředsedou Komise Fransem Timmermansem a se zástupci Rady. Výbor pro občanské svobody, spravedlnost a vnitřní věci (LIBE) nyní připravuje zprávu, která bude odrážet postoj Evropského parlamentu ke střednědobým a dlouhodobým cílům v oblasti migrace.

● **Předběžný návrh závěrů:**

Výbor pro evropské záležitosti

1. vítá, že téma migrace je adekvátním způsobem reflektováno na úrovni EU, včetně Evropské rady, která se mu věnovala na mimořádném zasedání dne 23. dubna 2015, a že se k tomuto tématu vrátí opět na svém dalším zasedání v červnu tohoto roku;

2. bere na vědomí předmětné sdělení Evropské komise a vítá její snahu o komplexní přístup k tématu migrace;

3. podporuje dosavadní postup vlády v této oblasti a navržené stanovisko ve věci implementace opatření navrhovaných Evropskou komisí v předmětném sdělení; vítá především důraz, jež vláda klade na řešení příčin současných migračních tlaků, tzn. efektivnější a komplexnější spolupráci EU se třetími zeměmi, záchranu životů na moři, boj proti převaděčským sítím, pašerákům a dalším souvisejícím kriminálním aktivitám;

4. požaduje zachování dobrovolné povahy solidárních aktivit v rámci EU a právo samostatného rozhodování členských států v této oblasti;

5. žádá vládu ČR, aby aktivně bránila přijetí nástrojů ohrožujících fungování schengenského prostoru, neboť svobodu pohybu uvnitř EU považuje za nezpochybnitelnou;

6. žádá vládu ČR, aby vývoj v oblasti migrace zohlednila v připravované Strategii migrační politiky České republiky, a současně **podporuje** zaměření této strategie na bezpečnost a posílení integračních aktivit;

7. žádá vládu ČR, aby jej informovala o připravované komunikační strategii, kterou považuje za další podstatný nástroj ke zvládnutí aktuální situace a kterou je nutno vést jak vůči české veřejnosti, tak vůči ostatním členským zemím a evropským institucím;

8. žádá vládu ČR, aby pravidelně informovala o dalším vývoji jednání v této oblasti jak výbor pro evropské záležitosti, tak i podvýbor pro migraci a azylovou politiku.

Helena Langšádlová v. r.
ověřovatelka výboru

Ondřej Benešík v. r.
zpravodaj a předseda výboru